

Mi lesz veled, Dél-Alföld?

Az elmúlt pár évben a magyarországi agráriumot folyamatosan sújtó környezeti és egyéb tényezők együttes hatásai legdurvábban a dél-alföldi régióban jelentkeznek. Ezekkel kapcsolatban kértük meg a térség két gazdálkodóját, hogy egy kicsit elszakadva a napi rutintól, technológiai kérdésektől írják le az ezzel kapcsolatos gondolataikat. Igyekeztünk elhelyezkedésben, méretben, életkorban, gazdálkodási szerkezetben eltérő gazdálkodókat megszólítani. Ami közös bennük, hogy keresik a megoldásokat, a lehetőségeket, és sok helyen kifejtik a véleményüket. Kapcsolódási pont az is, hogy a Yara is megjelenik a palettán, (YaraMila, Yara Vita, YaraBela Sulfan, stb.). Azonban most nem erre hegyeztük ki a cikket, hanem egy keresztmetszetet, elemzést, esetleges jövőképet kértünk tőlük.

Bemutakozás, cég bemutatása:

Kurusa Tamás vagyok a **Hód Mezőgazda Zrt.** termelési vezérigazgató-helyettese. 2003 augusztus elseje óta dolgozom a mezőgazdaságban és okleveles agrármérnök,

valamint növényvédelmi szakmérnöki képesítéssel rendelkezem.

2025 április elseje óta a Csongrád Csanád Vármegyei Növényorvosi Kamara elnöke vagyok és a 2025 május óta pedig az Országos Növényvédelmi Kamara Elnökségének tagja vagyok.

A Hód Mezőgazda Zrt. Csongrád-Csanád Vármegye meghatározó agráripari cége. Jelentős állattenyésztéssel rendelkezik, mely meghatározza a cég összeállítását, működését és a vetésszerkezet kialakítását is. Növénytermesztésre közel 3000 hektáron gazdálkodik melyből közel 1000 hektár öntözhető és a fő feladata az állattenyésztés takarmányszükségletének biztosítása.

Napjaink legjelentősebb problémái:

Jövőkép hiánya: ezt teszem első helyre, mert szerintem a mezőgazdaság egyik legnagyobb feladata a következő időszakban, hogy olyan stratégiát dolgozzon ki, ami biztosítja, hogy a magyar mezőgazdaságnak lesz jövője. Természetesen tisztában vagyok vele, hogy ez összetett kérdés, de ha csak a vízgazdálkodás kérdéskörét nézem, vagy a mezőgazdasági birtokrendszert (osztatlan közös tulajdon kérdése, utak, csatornák, stb.) vagy agrárközgazdasági kérdéseket, akkor minden egyes esetben arra jutunk, hogy nem megoldott az adott kérdéskör, ami így nem maradhat. És ez csak pár téma a rengeteg megoldandó feladatból.

Minőségi munkaerő megtartása és a hiánya: nehéz helyzetben vagyunk, ami elsősorban abból adódik, hogy nem vagyunk versenyképesek. És ez nem csak pénzügyi kérdés, hanem az, hogy mennyire

tervezhető a munkahelyen eltöltött idő. A mezőgazdaság kiszámíthatatlan, ezáltal nem tervezhető az itt töltendő idő sem, ami kihatással lehet a családra is.

Jövedelemtermelő képesség: folyamatosan csökken az elmúlt időszakban. Ezt az állattenyésztési ágazattal rendelkező cégek kicsit tudják tompítani, de a térségünkben lévő növénytermesztési cégeknek jelentős problémát okoz.

Aszály: egy olyan probléma, melyre megoldást kell keresnünk. Térségünket jelentősen sújtja, jelenleg kukoricát öntözetlen körülmények között nem lehet termesztani. De nagy szerepe van a szakembernek, hogy milyen tervekkel, vízióval rendelkezik.

A legfontosabb kérdések a gazdaság életében:

Esetünkben az állattenyésztés igénye és takarmányszükségelele határozza meg a vetésszerkezet kialakítását. Az elmúlt 3 év tapasztalata, hogy jó minőségű kukoricát öntözetlen körülmények között nem lehet, vagyis egyelőre nem tudunk előállítani. És nem az alacsony hozam a legnagyobb probléma, hanem az állomány heterogenitása, ami visszaköszön a tömegtakarmány heterogenitálásában, így jelentős kihatással van az állattenyésztési eredményekre. Így az öntözés egy lehetőség, de korlátozott mértékben áll rendelkezésünkre ezért egyéb variációkat is ki kell dolgoznunk.

Talajművelés: komoly fejlődésen ment keresztül az elmúlt 10 évben, ami alatt folyamatosan tanultunk, kerestük a lehetőségeket és alkalmazkodtunk a kialakult helyzethez, helyzetekhez. Öntözetlen körülmények között a víztakarékos talajművelés nem kérdés. Jelenleg a tavaszi vetésterületeink (kukorica vagy napraforgó) esetén közel 45 %-on sávművelést alkalmazunk. Tesszük ezt azért, mert egy olyan technológiai rendszert kell kiépítenünk (vízió) ami biztosítja részünkre, hogy öntözetlen körülmények között is elő tudunk állítani jó minőségű, homogén takarmányt.

Ha változik a tápanyaggazdálkodás, milyen technológiát lehet kialakítani rövid vagy hosszú távon? A termelők többségénél a pénzügyi háttér meghatározza a tápanyaggazdálkodás irányát és stratégiáját. Erre elsősorban az őszi NPK van negatív hatással. Társaságunk a meghatározó állattenyésztésnek köszönhetően a szerves anyag pótlásban hisz (mely feladat és adottság is egyben), ami szervezestrágya és higrágya tervszintű kijuttatását jelenti. Számunkra ez a jövő és feladatunk, hogy minél homogénebb és jobb minőségű istállótrágját és higrágját tudjunk kijuttatni területeinkre.

Bemutakozás, cég bemutatása:

Temesvári Miklós vagyok a nagyszénási **Öt + egy Kft.** ügyvezetője. A cég 1991 december 1-én alakult, a tevékenységi területünk mezőgazdasági termelés,

szolgáltatás és integráció. A Dél-Alföldön gazdálkodunk kb. 640 hektár területen. Az utóbbi 2 évben a vetésszerkezet leegyszerűsödött. Az őszi kultúrák vetésterülete aránytalanul megnövekedett, a tavaszi kultúrák száma, területe lecsökkent egyre, a napraforgóra.

Napjaink legjelentősebb problémái:

A mi térségünkben kialakult egy „Bermuda háromszög” Azonban ebben a régióban - ellentétben az eredeti névadó hellyel, - itt nem a járművek tűnnek el megmagyarázhatatlan okból, hanem a csapadék. A mai mérések alapján a talajvíz kutak vízszintje kb. 3 métert csökkent rövid idő alatt, jelenlegi állapotuk 8 méter. Ez már a mélyen gyökerező kultúrák részére is szinte megoldhatatlan feladat a vízpótlásra. 2020-tól pedig úgy gondolom, hogy már többen emlékeznek az extrém száraz évekre, amelyek a gazdálkodásunkat ellehetetlenítették. Az évről-évre kieső csapadékmennyiség sajnos nem pótlódik. A természetes csapadék drasztikus megszűnése, csökkenése mellett, a régióinkban a növények tenyészidejében megszorodott a hőségnapok száma. Megnövekedett ezen időszakok hossza. Megjelent a magas UV sugárzás, amely főként a kapás kultúrákra gyakorol negatív hatást; a fiatal levelek szöveteit elroncsolja, szétégeti akár egy nap alatt. A csapadék mennyiségének ilyen gyors és drasztikus csökkenése a gazdákat gondolkodásra készítette, és minden új külső befolyásoló tényezőben keresik az okot, okokat (jégkármeárló rendszer, a háború miatt áthe-

Jövőkép, feladatok:

Ágazatunkat érintő stratégia kialakítása, ami igen nehéz feladat, figyelembe véve az agrárgazdasági és klimatikus helyzetünket.

Hosszútávon okszerűbb és hatékonyabb lesz a mezőgazdaságunk, melyhez minőségi munkaerőre lesz szükségünk valamint arra, hogy legyen erőnk és energiánk (a jelenlegi feladataink mellett) kidolgozni azt az irányt - természetesen amire van ráhatásunk - ami biztosítja stabil helyzetünket a magyar gazdaság szereplőjeként.

lyezett légifolyosók hatása, víztározók feltöltésének elmaradása, újak építése, a folyók fenékküszöbének megépítése, vízszintemelés és tartás a folyóinkon, a vizet a tájba tervek felgyorsítása, megvalósítása stb.)

Az évi átlaghőmérséklet növekedésével (enyhe, rövid tél) a talajban áttelelő kártevők és kórokozók nem pusztulnak el. A tavasz megindulásával elkezdik az életciklusukat, kártételüket akár a megszőkott egyedszámukat is megnövekedve. Az ellenük felhasználható szerek számának szűkülése sok esetben megoldhatatlan feladatokat képez.

Míndezek együttes hatása kapcsán a növényeink stresszhelyzetbe kerülnek és termésesökkenéssel reagálnak. Ez a termésesökkenés megnöveli az önköltséget, amelyet jelenleg ez a globális piac nem vesz figyelembe, nem ismer el. Ismét tovább nyílik az olló az általunk előállított és vásárolt termékek árait vizsgálva.

Nagyon fontos kérdés a hogyan tovább, mit kellene tenni?

A termeléshez kapcsolódó támogatások mértéke, összege csökken, a következő Uniós pénzügyi ciklus támogatási kereteit még megbecsülni sem lehet. Ezen támogatások nélkül, a jelenlegi piaci árakkal, trendekkel számolva, a gazdálkodó szervezetek földbérleti költségeivel, rentábilis gazdálkodás nem végezhető.

A vis maior események kárainak mérséklésére jelenleg állami és biztosító társaságokon keresztül van lehetőség. Mivel bizonyos régiókban a biztosítók kifizetései egyre nőnek, ezért ezen régiókból kivonják működési tevékenységeiket, és csak az állami rendszerre alapozhatunk. Az ismétlődő károsult évek intenzíven csökkenő termésátlagai pedig lecsökkentik a kárenyhítésnél figyelembe vehető referencia hozamainkat. Ha a rendszer alapjaiban nem változik meg, akkor a károk mérséklésére csak minimális összegek jutnak majd.

A legfontosabb kérdések a gazdaság életében:

Ahogy korábban már írtam, a tavaszi kultúráknál volt nagyobb változás. Az őszi vetésű kultúrák aránya nem nagyban változik, az eltérések a vetésforgó betartásából adódnak. Az intenzív kultúrák közül a cukorrépa teljesen eltűnt, a zöldborsó és csemegekukorica pedig lefeleződött területileg.

Az évről-évre visszatérő aszály kivédésére néhány pontos stratégiát dolgoztuk ki, amely jól hangzik ugyan, de a gyakorlati megvalósítása nem könnyű. Minden elemében gétekba ütközünk.

- Vetésszerkezet tervezése

Ez magában hordoz további kérdéseket, mint az időjárás, piac, tárolás, mikor szerződünk, stb.

- Szárazságtűrő és toleráló genetikai alapok választása

A fajtakérdés komplex, új megfelelések kérdése (legkevesebb vízből, legtöbb szárazanyag, áttérés a rövid tenyészidőszakú anyagokra, rezisztencia, tolerancia kérdése).

- Víz-takarékos talajművelés

Csak a szükséges menetszámú kezelés amelyet rögtön lezárunk.

- Az öntözés mint technológiai elem

Sajnos az ország termőterületeinek csak kb 4 %-a öntözhető jelenleg, de ezt sem használjuk ki. Az öntözés kapcsán többnyire felszíni öntözésre gondolunk, amely a kijuttatási technológiából fakadóan nagy párolgási veszteségekkel oldható meg. A víz-takarékos megoldások pedig nagy fajlagos költséget hordoznak, amelyet nem sok kultúra bír el.

A cégünknek van 2 db Lineár 600 méteres öntözőberendezése, illetve csévéldobos kijuttatói. Amikor ezek megvásárlásra kerültek az akkori tervek szerint a természetes csapadékok pótlására, a növények kondicionálására lettek tervezve (100 mm víz/ha/év).

A gépek egyszeri kijuttatási vízádagja 2-12 mm/alkalom. Az időjárás megváltozásával már nem kondicionálni

kellene, hanem növényt nevelni. Ehhez az öntözőgép kijuttatási technológiája és a bejárando terület nagysága már nincs szinkronban. (200-250 mm víz/év/ha). Ebből eredően egy-egy gép öntözési kapacitása lecsökkent a tervezett 100-150 ha területéről akár 50 ha-ra. A terület bővítését úgy tudjuk megnövelni, hogy olyan növényeket vetünk egy-egy gép alá, amelyek vízigénye nem esik egybe időben.

Fontos kérdés felszíni öntözővíz, vagy fúrt kút?

Nagy dilemma az altalaj vizének felhasználása, és pótlásának lehetősége.

Az öntözés költséges technológia. A beruházás után felmerül az üzemeltetési költség, amely tartalmaz sok olyan elemet, amelyet nem tudunk előre hosszú távra tervezni (anyag alkatrész, energia, humán erő, vízdíjak).

Ha változik a tápanyaggazdálkodás, milyen technológiát lehet kialakítani rövid vagy hosszú távon?

A tápanyaggazdálkodás egy olyan kérdés, amelyre jó választ adni csak adott év végén lehet, de egy pár tapasztalat már van, hiszen a talajminták segíthetnek.

Az őszi komplex műtrágyák felhasználása a tavaszi kultúrák alá elmaradt, illetve a kalászosok alá csökkentett mennyiségben kerül csak kijuttatásra.

Az összetétel fontos, de megelőzi az árkérdés és finanszírozás.

Forgatás nélküli sekély művelést végzünk, így a hatóanyagok fent maradnak és száraz talajban nem csinálnak semmit. A megégett talaj felső rétegében nincs talajélet. Várjuk a téli csapadék megjöttét.

Túlsúlyossá válik a nitrogénműtrágyák használata, de azokat is csökkentett mennyiségben juttatjuk majd ki, lehetőség szerint oldat formájában.

Nagyon fontos kérdés lesz a hatóanyag fajlagos ára a készítményekben.

Egy dologban biztos vagyok, hogy a növényeket kora tavasztól lombon keresztül kell tápanyagolni, mivel a várható csapadék mennyisége és ideje bizonytalan.

Ahol van víz, csapadék, ott tervezett okszerű tápanyaggazdálkodás mehet, ahol mindez bizonytalan, ott csak házárdírozunk.

Jövőkép, feladatok:

Azt szoktuk mondani, hogy ilyen rossz évünk még nem volt, mint az idej. Olyan dolgok történtek meg, amelyeket még nem éltünk át és ennél már sokkal rosszabb nem jöhet.

Remélem ez az állítás a jövő évre egy kicsit igaz lesz...

